

Ідзе падпіска на II паўгоддзе і III квартал 2008 года. Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

29 МАЯ 2008 г. ЧАЦВЕР № 98 (26211)

Кошт 430 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІЎНА 1917 Г.

РОЗГАЛАС

СЯРЭДНЯЯ ЗАРПЛАТА ў КРАСАВІКУ — \$390,1, У БЮДЖЭТНАЙ СФЭРЫ — \$325,6 У ЭКВІВАЛЕНЦЕ

Намінальная налічаная сярэднямесячная зарплата работнікаў у студзені—красавіку гэтага года склала Br790,9 тыс. Яна павялічылася да ўзроўню аналігічнага перыяду 2007 года на 23,4 працэнта (па прагнозу на 2008 год — на 18,8 працэнта), паведаміў БЕЛТА начальнік аддзела развіцця сістэм аплаты працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Юрый Фёдарэў.

У красавіку ўзровень сярэдняй зарплаты ў работнікаў прамысловасці быў роўны \$445,1; будаўніцтва — \$502,2; транспарту — \$445; сувязі — \$443,7; сельскай гаспадаркі — \$243,1 у эквіваленце. Сярэдні заробаток бюджэтнікаў у красавіку склаў Br698,7 тыс., або \$325,6 у эквіваленце. Красавіцкая зарплата ўрачоў была ў сярэднім \$525,7; настаўнікаў — \$338,9; прафесарска-выкладчыцкага складу — \$591,1; навуковых работнікаў — \$549,1; артыстаў — \$350,8 у эквіваленце.

ДЫРЭКТАР ЗАВАЛОДАЎ МІЛЬНЭМАІ 50-гадовае расійнін, дырэктар адной з калінінградскіх фірмаў, падарэацца ў крадзяжы буйной сумы грошай і беларускае падпрэемства.

А ДЗЕД УСЁ ЧАКАЕ... Да 85-гадовага пенсіянера з в. Узногі, што пад Баранавічамі, зайшоў незнаёмы і, пагаварыўшы з дзедам, прапанаваў старому дапамагчы па гаспадарцы.

Пенсіянер успомніў, што яго трэба ў магазін, даў мужчыне сто тысяч і той пайшоў за прадуктамі. А дзед усё чакае незнаёмага...

Мастак: Ілья ПЯТРОЎСКІ.

Уважаемые акционеры ОАО «Технобанк»! Настоящим извещаем о проведении внеочередного Общего собрания акционеров ОАО «Технобанк» в очной форме.

Увага! «Прамая лінія»

Заяўляючы аб сабе на поўны голас, пашкадуў галасавыя звязкі

Парламенцкі дзённік

Адказных перад спажыўцом стане больш

Учора дпутаты далі «пуціўку» ў Савет Рэспублікі новай рэдакцыі закона аб абароне праваў спажыўцоў. Устаноўленыя законам правы распаўсюджваюцца і на ўдзельнікаў долевага будаўніцтва.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

2:2 — НА КАРЫСЦЬ БЕЛАРУСІ!

Спецыяльны карэспандэнт «Звязды» перадае з Германіі

Вязныя таварыскі матчы нацыянальнай зборнай Беларусі па футболе ў нямецкім Кайзерслаўтарне супраць каманды Германіі стаў чарговай светлай паласой у біяграфіі падначаленых Бернда Штанге. Яшчэ б: згуляў у гасцяў супраць трохразовых чэмпіёнаў свету на іх полі ўнічна — далёка не кожнай еўрапейскай зборнай па плячы.

...Пераезд да германскай мяккі «э-ў» увес запас часу, які мы мелі. Пробікі па польскіх дарогах — горш не прыдумаш. Таму навістравец прыйшоўшы на нямецкіх аўтабусах. Шчыра прызнаюся, што наўрад ці калі я ехаў, хоць і ў якасці пасажыра, з хуткасцю 180, а тым больш 200 кіламетраў у гадзіну. Але ж для таго, каб своечасова трапіць на футбол — прыйшоўшы. Відэаочна, што такі амаль касмічны пераезд быў нечаканасцю і для нямецкай дарожнай паліцыі, якая з мігалікамі насцігла беларускіх візітэраў і ветліва паказала папрасіць «рукі на капот і ногі шырай».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Дапамогі на дзяцей «прывяжуць» да заробкаў?

На працягу студзеня—красавіка ў Беларусі нарадзілася 33 986 дзяцей, што на 6,3 працэнта больш леташняга. Адным з глумачных гэтага стала прадстаўленне дадатковых гарантый сем'ям.

Адначасова дадатковым стымулам для павелічання нараджальнасці павінна стаць змяненне правілаў вызначэння дапамог на дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў. Сёння ёсць прапанова разлічваць дапамогі зыходзячы не ад бюджэту прахрытовага мінімуму, а прапарцыянальна сярэднім заробкам.

Між тым, паводле слоў галоўнага падпярэйта Міністэрства аховы здароўя Алены Навера, апошнім часам становіцца ўсё больш актуальнай іншая праблема — выкарыстанне дзяржаўных гарантый.

Сяргей ГРЫБ.

Прэм'ера года П'ЕСА З ДВУМА НЕВЯДОМЫМІ

Ніколі не думала, што твор са школьнай праграмы па беларускай літаратуры можа сёння выклікаць столькі размоў і спрэчак. Сярод сучасных спецыялістаў ёсць тая, што знаходзіць падставы сумнявацца ў тым, што «Пінскую шляхту» напісаў Вінцэнц Дунін-Марцінкевіч.

Даты «Шляхты»

- Арыгінальны тэкст п'есы зблоручаны Янкам Купалам і Язэпам Лёсікам у 1918 годзе. У тым жа годзе п'еса ўпершыню надрукавана ў газеце «Вольная Беларусь».
- Сізнаннае ўвасабленне «Пінскай шляхты» атрымала ў 1917 годзе.
- У 1925 годзе мастацкі кіраўнік Купалаўскага тэатра Еўсцігней Мірошчын арганізаваў пастаноўку «Пінскай шляхты».
- У 1954 годзе тэатр зноў звартаецца да яе, калі з'яўляецца спектакль рэжысёра Канстанціна Саннікава.
- 2008 год. Мікалай Пінгін ставіць п'есу Дуніна-Марцінкевіча ў год яго 200-годдзя. Для рэжысёра гэта другі зварот да творчасці гэтага беларускага драматурга. Ужо 15 гадоў на Купалаўскай сцэне паляхова ідзе спектакль «Ідылія» — новая версія оперы «Сялянка», якая ўзварухнула Мінск яшчэ ў XIX стагоддзі. Але сучасны спектакль выклікае сімпаты гледач і атрымлівае доўгае жыццё. Ці дагоніць яго «Пінская шляхта»?

Заканпраект аб канфіскацыі транспарту за паўторнае ваджэнне ў нецвярозым стане будзе ўнесены ў парламент у бліжэйшы час

Аб гэтым заявіў журналістам міністр унутраных спраў Беларусі Уладзімір Навумаў.

Ён лічыць не прынцыповым, захаваецца крывадушна адказнасць за паўторнае ваджэнне на працягу года ў нецвярозым стане ці не. Галоўнае, на яго думку, каб заканадаўствам было ўстаноўлена адэкватнае пакаранне.

Найбольш складаны момант у распрацоўцы законапраекта — стварэнне механізму канфіскацыі аўтамабіляў. «Калі гэта машына належыць іншай асобе або дзяржаўным органам, то гэта самае складанае пытанне», — сказаў міністр унутраных спраў.

Паводле яго слоў, няважна, якой сістэмы прытрымлівацца пры бальнай ацэнцы парашэнняў ПДР у Беларусі. Таксама не прынцыпова, колькі балаў будзе здымацца або налічвацца, напрыклад, за перавышэнне хуткасці. «Гэта ў першую чаргу, выважваюча мера, таму што дастаткова шмат багатых людзей, якія могуць сабе дазволіць аплачваць усё штрафны. Некаторыя нават прапаноўвалі нам загадаць аплачваць парашэнняў ПДР», — сказаў Уладзімір Навумаў.

«Шляхетныя» аргументы

«Пінская шляхта» напісана ў 1866 годзе, але сама п'еса была знойдзена ў архіве калекцыянера Аляксандра Ельскага ў 1884 годзе, пасля смерці Дуніна-Марцінкевіча. Яшчэ адзін спіс камедыі захоўваўся ў архіве этнографіі і фалькларыста Яна Карловіча. У рукапісах — почырк Дуніна-Марцінкевіча, хоць ён сам пры жыцці не згадаў гэты твор як уласны.

Прэм'ера «Пінскай шляхты» ў Нацыянальным тэатры імя Янкі Купалы была чаканай яшчэ і таму, што за пастаноўку ўзяўся рэжысёр, імя якога ў Беларусі выклікае асаблівы інтарэс — былы «купалавец» Мікалай Пінгін, які цяпер працуе рэжысёрам у Вялікім драматычным тэатры ў Санкт-Пецярбургу.

Але ў даследчыку творчасці Вінцэнца Дуніна-Марцінкевіча тлумачэнні і аргументы на яго карысць. Таленавіты чалавек, які любіў сваю зямлю і нават гатовы быў ахвяраваць жыццём дзеля яе, падтрымаўшы паўстанне Каліноўскага, мог асвоіць любоўю з мясцовых гаворак. Пасля таго, як сталі пераказваць «Пана Тадэвуша», Дунін-Марцінкевіч абяцаў, што больш не будзе пісаць п'ескі. Да таго ж, гэта было небяспечна для яго вазня (Нацыянальскага замка).

Сёрам у Вялікім драматычным тэатры ў Санкт-Пецярбургу. Але ў Купалаўскім тэатры ён працягвае ставіць спектаклі, якія таксама выклікаюць шмат размоў. У «Пінскай шляхце» не пазбегла абмеркавання гледачоў. Хоць яшчэ са школьных часоў і сачыненню на «выдатна» мне здавалася, што я зразумела «Пінскую шляхту», ведаю, з-за чаго пастварыўся Ціхан Пятрасавіч з Іванам Цохай-Ліпскім. Але пасля прэм'еры, ажыятаў і бурных авацый давалася патрапіць у спір сэрца, дзе голас аргумента пераўраўнаважваў скептыка наконт таго: што было і ёсць наша шляхецтва, у чым яго гонар, і дзе цяпер гонар нашчадкаў тых шляхцічаў, пра якіх мы ўгадваем, калі вывучаем гісторыю. Чым пераказваць сэнс п'есы і супастаўляць яго з гучаннем спектакля, я думаю, будзе больш цікава пазнаёміць з сутнасцю даволі нечаканай для мяне спрэчкі вакол «Пінскай шляхты» ў Купалаўскім.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

Закон «Аб папярэджанні інваліднасці і рэабілітацыі інвалідаў» можа быць прыняты ў другім чытанні ўжо ў чэрвені.

Прычым, у дамоў ўдзельнікаў выязнога пасяджэння пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па працы, сацыяльнай абароне, справах ветэраннаў і інвалідаў, сама па сабе гэта тэма становіцца ўсё больш актуальнай. Колькасць людзей з абмежаванымі магчымасцямі расце. Толькі ў Мінску штогод становіцца інвалідамі па 9 тысяч чалавек, і ў тым ліку каля 4 тысяч асобаў у працаздольным узросце, а таксама больш за паўтысячы дзяцей.

Не ў якасці, а ў... колькасці Перавышэнне паказчыкаў смяротнасці над нараджальнасцю і становіцца дэмаграфічным «балансам». У гэтым плане адносна іншых рэгіёнаў Беларусі Мінск з'яўляецца прыемным выключэннем. Але адначасова з натуральным ростам насельніцтва ў буйнейшым горадзе краіны павялічваецца і колькасць жыхароў з абмежаванымі магчымасцямі. Цяпер у сталіцы налічваецца 108,1 тысячы інвалідаў, а гэта на 0,8 працэнта ці на 874 чалавекі больш, чым яшчэ год таму.

Зразумела, што ўзровень інваліднасці не ў апошняю чаргу залежыць ад якасці паслуг аховы здароўя. Але не толькі. Не менш важкімі аказваюцца аб'ектыўныя прычыны, скажам, паступовае павелічэнне сярэдняга ўзросту сярэднястатэстычнага мішчана ці нават... поспехі перынатальнай медыцыны. Паводле слоў старэйшых камітэтаў па ахове здароўя Мінгарвыканкама Дамітрыя ПІНЕВІЧА, за некалькі гадоў паказчыкі смяротнасці сярод немаўлят у сталіцы знізіліся з 5,6 да 2,9 праміле, у дадзеным выпадку Мінск апырэдзіў многія краіны Еўропы. Аднак выпадае казач і пра адваротны бок медаля. Украіны сталі ўсё часцей «выцягваць» складаныя немаўляты, толькі вольны прычым іх значная частка мае сур'ёзныя праблемы са здароўем.

Дзеля справядлівасці, нельга скідаваць з рахунку і чыста суб'ектыўныя нюансы. Практычна кожны пяты смяротны выпадак, якія каля колькасць выпадкаў інваліднасці ў сталіцы становяцца прамымі наступствамі злоўжывання алкаголем і тытунём. На працягу апошніх гадоў сумная статыстыка няк не звязана ні з кантрафактнай гаралкай, ні са спіртзмяшчальнымі вадкаскамі, ні з самагонам. Тры-

папрасілі прабачэння і нават паказалі выезд на аўтабан. О, футбол Германія — Беларусь! Гэта святло. І нікіх намёкаў на парушэнне хуткаснага рэжыму.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Гэта мы, Госпадзі...

Жанчына — дзяржаве: 33 мільёны за 9 дзяцей

Жыхарка в. Залужжа Драгінскага раёна за сваіх дзяцей павінна выплаціць дзяржаве 33 млн рублёў. Справа ў тым, што жанчына паабавязана бацькоўскіх правоў і яе дзевяцера дзяцей знаходзяцца ў дзіцячым доме.

За ўтрыманне дзяцей жанчына абавязана выплаціць сёння амаль паўтара мільёна рублёў у месяц. На момант дзяцей трыба гонар грошай. Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Няма перашкоды. Да ўваходу?

ўзгадаць адзін момант. Калі колькасць дзяцей-інвалідаў у краіне складала каля 28 тысяч, то дзяцей з асаблівацімі развіццямі — 127 тысяч чалавек. І тут атрымалася такая раскладка. У дзяцей-інвалідаў права на бясплатнае забеспячэнне тэхнічнымі сродкамі рэабілітацыі ёсць, тады як у дзяцей з асаблівацімі развіццямі — няма.

Дапаможныя сродкі апошнім даводзіцца купляць. Тым часам, наколькі гэта па кішні ўсім, можа на меркаваць з наступнага: кошт пра артэледычнага абутку дзяцей да 200 тысяч рублёў. І, вядома, што адной пары ў год дзіцяці будзе мала.

Прыкметна больш, чым артэледычны абутак, каштуе карсет для папярэдняга скаляў, які таксама, па меры росту дзіцяці, не абходна перыядычна мяняць, — падкрэслівае старшыня пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па працы, сацыяльнай абароне, справах ветэраннаў і інвалідаў Сяргей КАМ'ЯНЕЦКІ. — Таму ў дадзеным выпадку на самай справе ёсць праблема, і яе трэба вырашаць. Бо сітуацыя выглядае проста: можна зэканомаці на прадстаўленні сродкаў тэхнічнай рэабілітацыі сёння і ў той жа час атрымаць інваліда заўтра. Прычым што будзе ў рэшце рэшт танней для дзяржавы — яшчэ невядома.

Палёгка для бацькоў

Няма сумненняў, што медыцынская дапамога дзіцяці-інваліду заўсёды застанецца актуальнай. Разам з тым не варта забывацца на адукацыю. Атрымаць яе могуць далёка не ўсе, аднак факт застаецца фактам: дзякуючы спецыяльным праграмам і індывідуальным заняткам амаль палова выхаванцаў цэнтраў карэкцыйна-развіваючага навучання і рэабілітацыі сталіцы пратрыма даганяе сваіх аднагодкаў, пры гэтым многія трапляюць у звычайныя школы, а пазней набываюць прафесію. Зрэшты, у самых горшых выпадках элементарныя навыкі самаабслугоўвання ці паводзінаў за сталом — гэта таксама поспех.

— У адрозненне ад савецкіх чачоў у нас прызначана, што дзяцей, якія не паддаюцца навучанню, і што дзеці з адхіленямі ў здароўі зусім не абавязкова павінны знаходзіцца ў спецыялізаваных установах, — адзначае дырэктар цэнтра карэкцыйна-развіваючага навучання Партызанскага раёна Мінска Людміла ДРОЗД.

— Усё чаму, каб разгрукіць бацькоў, даць магчымасць працуаўладкавацца, час заняцца ўласнымі справамі, мы сталі працаваць па дзесяць з паловай гадзін у дзень і, апроч таго, стварылі кругласутачныя групы і групы выхаднага дня. Як падкрэслівае ў цэнтры, асноўная мэта стварэння кругласутачных і «выхадных» груп — дапамагчы захаваць сям'ю. Да палова, попыт на такія групы валкі. Праўда, усё ж трэба зрабіць звавагу: пакуль у Мінску яны працуюць толькі ў Партызанскім раёне.

Ніколі не лішнія грошы

Тэма працягваецца інвалідаў пасля дасягнення паўналецця была няпростаў заўсёды. Спраўда, у 6 вучылішчых сталіцы ёсць групы для моладзі з абмежаванымі магчымасцямі, выдаюцца накіраваны на прафавучанне праз цэнтры занятасці, сёлета ў арганізацыях горада для інвалідаў забяравана 300 месцаў. Аднак любая работа пачынаецца... з дазволу ўрача. А так давол дацка далёка не кожнаму. Выйсць?

— Каб даць занятак усім, хто па ўзросце ўжо не можа наведваць цэнтры карэкцыйна-развіваючага навучання і не трапляе ў дамы-інтэрнаты, пры тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання раёнаў сталіцы напрыканцы мінулага года адчыніліся аддзяленні дзённага знаходжання інвалідаў, — распавядае старшыня камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Анатоль РАЖАНЕЦ. — Зараз аддзяленні наведваюць 240 чалавек, да іх паслуг прапаноўвацца самыя розныя гурты, спартыўныя трынажоры, камп'ютэры. Прычым на будучы час мы вывучаем варыянты стварэння пры аддзяленнях працоўных майстэрняў — гэта дазволіць інва-

БЕЛТА. ISSN 1990 - 763X. Курсы валют, курс замежных валют, курс валют для безвалютных расчётов.

белагпромбанк. Открытое акционерное общество «Белагпромбанк». СООБЩАЕТ, ЧТО 10 ИЮНЯ 2008 ГОДА ПРОВОДИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ В ЗАОЧНОЙ ФОРМЕ.

лідам зарабіць не толькі грошы, але і стаць для прызначэння больш высокай пенсіі.

Пандус плюс, прыступкі мінус

Адна з асаблівасцяў сталіцы — гарадская праграма дадатковай сацыяльнай падтрымкі. У рамках гэтай праграмы непрацуючым мішчанам, што даглядаюць інвалідаў і групы, састарэлага ва ўзросце больш за 80 гадоў ці дзіцяці-інваліда ва ўзросце да 18 гадоў, прадстаўляецца шомесёрачная дапамога ў памеры мінімальнай пенсіі па ўзросце, асобы, што знаходзяцца на надомным абслугоўванні і цалкам страцілі магчымасць рухацца, могуць раз у месяц бясплатна скарыстацца праграмай і праз у два месяцы — цырульняй, непрацуючым інвалідам І і ІІ груп, якія атрымліваюць сацыяльную пенсію па інваліднасці з дзяцтваства, робіцца даплата ў памеры 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце, інвалідам-калясканікам аплачваюцца рэабілітацыйныя абнаменны ў Беларусім пратэзна-артэледычным аднаўленчым цэнтры.

Сёлета, паведаміў Анатоль Ражанец, у Мінску будзе праведзена поўнае абследаванне ўмоў жыцця інвалідаў-калясканіцаў, ліквідавана чарга на атрыманне пакаёвых крэслаў-калясак. Нарэшце, таксама адметны напрамак — стварэнне безбар'ернага асяродку. Толькі за мінулы год у сталіцы купілі 384 аўтабусы і траляўбусы з нізкай абстадачнай прылежкай, а доля аплата сацыяльнай інфраструктуры, якія абсталяваныя пандусамі, павялічылася да 57,7 працэнта. Прычым у 2010 годзе сталіца плануе выйсці на 100 працэнтны паказчык. Але...

— Стварэнне безбар'ернага асяродку з'яўляецца менавіта та праблемай, на якую трэба звяртаць увагу дпутатам як цяперашняму, так і новага склікання, — мяркуе старшыня пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па працы, сацыяльнай абароне, справах ветэраннаў і інвалідаў Сяргей Кам'янецкі. — Бо калі-ніколі бачна: пандусы калія адміністрацыйнага будынка ёсць. Аднак унутры самога будынка засталася звычайныя цяжкапераходныя прыступкі. Атрымліваецца, што грошы патрачаны, а вынік — амаль нульвы.

Сяргей ГРЫБ.

ДВА ГАДЫ БЕЗ ПРАПІСКІ ПАМІЖ ВЁСКАЙ І ГОРАДАМ

Маладая маці паскардзілася Зянону Ломацо, што з-за абсурднай сітуацыі не зможа атрымаць дакументы на нованароджанае дзіця

Асабістая размова з 32 чалавекімі, запісанымі апэратарамі 165 прасьбаў і амаль 8,5 тыс. сячых спробаў дэталёвавацца — такія колькасныя вынікі «прамой лініі» старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Зянона Ломаца, якая прайшла 28 мая ў Магілёве.

Сярод шматлікіх жыццёвых праблем, з якімі звярталіся жыхары Магілёўскай вобласці да кіраўніка КДК, вылучылася адна, якая магла б стаць падставай для камедыі нахалт «проні лёсу». Аднак жанчына, якая патэлефанавала з аднаго з раённых цэнтраў (праверка гэтага здарэння праводзіцца), лёдзь не плакала: гэта ж не кіно, а рэальнае жыццё!

Калісьці тры маладыя сям’і, якія жылі ў інтэрнаце, прынялі запрашэнне ехаць на новае месца: разам з працуюнымі месцамі арганізацыя прадставіла жыллё — новыя дамы на ўскрайку горада. І ўсё было б добра, аднак адна сям’я так і не здолела атрымаць новую прапіску. Выявілася, што іх дом стаіць на тэрыторыі, якая ўжо не належыць гораду. Аднак і ў сельскім Саветце адмаўляўся прапісаць людзей, бо такой вуліцы, дзе стаіць дом, няма ў складзе сельскіх паселішчаў. Сям’я павісла паміж вёскай і горадам.

Улады тлумачыць, што цяпер ідзе перадача сельскіх зямель гораду і з цягам часу сітуацыя вырапіцца. Аднак чакаць і трыццаць далей не выпадае. Жанчына, якая размаўляла з Зянонам Ломацем, дзіямі нарадзіла дзіця, а без прапіскі яна не можа атрымаць дакументы на нованароджанага. Клубок праблем з кожным днём павялічваецца.

Як такое бязладдзе можна дапусціць? — абуралася старшыня КДК. — Калі інфармацыя пацвердзіцца, мы знойдзем вінаватых і прыцягнем да адказнасці гэтых бюракраты.

Некалькі пытанняў на «прамой лініі» наступілі ад жыхароў аграгарадкоў. Яны скардзіліся, што нягледзячы на афіцыйную здану, там не завершана поўнае добраўпарадкаванне.

Напрыклад, жыхары аднаго з аграгарадкоў паскардзіліся, што з задавальненнем летась засяліліся ў новыя домікі: яны сапраўды вельмі добрыя, з ваннай і прыбральнай, але за адным выключэннем — там увогуле не было вады. Што ж, падключэнне вады сянь дэмагліся, цяпер змагаюцца за дарогі.

Жанчына расказала, што ў іх дарог няма ў літаральным сэнсе: да дамоў па вуліцы і на трактары не праехашь, жыццё ляжыць амаль што ў балоце. Нехта спрабуе самастойна зрабіць падсыпку, але тут патрабна тэхніка. Жыхарам аграгарадка паабячалі дапамогу.

З праблемамі перспектывнай вёскі патэлефанавала на «прамую лінію» дачка адной з пенсінерак. Жылы хат засталася толькі шэсць, і састарэлыя лю-

Heineken N.V. плануе вырасіць сёлета 20 тыс. тон ячменю ў Магілёўскай вобласці

Аб гэтым паведаміў журналістам генеральны менеджер Heineken N.V. старшыня назіральнага савета СЗАТ «ПК «Сябар»

Парламенцкі дзённік

«Адно акно»

для прадпрымальнікаў...*змога палепшыць бізнес-клімат*
У першым чытанні дэпутаты прынялі праект закона аб асновах адміністрацыйных працэдур, які рэгулюе працу са зваротамі грамадзян, індывідуальных прадпрыемальнікаў і юрыдычных асобаў. Дырэктар Нацыянальнага цэнтра кансультаўства і прававых даследаванняў Валерыі Міцкевіч, які прадставіў законпраект у Авалянтнай зале, зрабіў акцэнт на тым, што гэта дазволіць засцерагаць грамадзян ад свавольства чыноўнікаў, іх магчымых злоўжыванняў сваімі паўнамоцтвамі. Тут дакладна прапісаны механізм разгляду зваротаў і тэрміны працы з імі.

«Адно акно», якім раней карысталіся толькі грамадзяне, у адпаведнасці з новаўвядзенымі будзе даступнае і для юрыдычных асобаў, а таксама індывідуальных прадпрыемальнікаў. Паводле слоў Валерыі Міцкевіча, бізнесменны выдаткоўваюць істотныя сродкі на адміністрацыйныя працэдурны, а значыць, у выніку іх спрашчэння і ўдасканалення бізнес-клімат нашай краіны будзе палепшаны.

Бесплатныя візы ў Польшчу

...*зможуць атрымаць некаторыя катэгорыі беларусаў*
Не дзвяццацца плаціць за візы дзяцей да шасці гадоў, навучніцкіх студэнтаў і аспірантаў, а таксама тых, хто іх суправаджае, калі яны едуць у суседнюю краіну па адукацыі — на курсы ці для вучобы ў ВНУ. Тое ж датычыцца і вучоных, якія б’юць праводзіць тым навуковым даследаванні. А ў асобных выпадках на прычыне ўзаемнасці магчымая выдана бесплатных візаў і ўдзельнікам спартыўных, навукова-тэхнічных, культурных мерапрыемстваў. Гэта прадугледжана міжурдавым пагадненнем Беларусі і Польшчы аб узаемных паездках грамадзян. У ім таксама павялічаны тэрмін знаходжання грамадзян на тэрыторыі краін — удзельнікі пагаднення. Ён будзе роўны 180 дзям за год (90 дзён на працу паўгода з даты першага ўезду). Документ учора быў ратыфікаваны дэпутатамі. Пытанне пра патанненне польскіх візаў для беларускіх грамадзян усё яшчэ застаецца адкрытым.

Закон аб парламенце

У беларускіх парламентарыёў можа з’явіцца закон, які рэгламентуе іх уласную дзейнасць
Законпраект аб Нацыянальным сходзе Беларусі дэпутаты прынялі учора адразу ў двух чытаннях. Распрацоўка документа заняла прыблізна дзевяць гадоў — амаль рэкордны для беларускага законодаўства тэрмін.
Намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце Іван Семіянен адзначыў, што законпраект прадугледжвае пэўнае пашырэнне кантрольных паўнамоцтваў Палаты прадставіўшай і Савета Рэспублікі, якое, тым не менш, не выходзіць за межы Канстытуцыі. Заўважым, што асобных законаў аб парламенце ў краінах-суседках — Украіне і Расіі — няма...
Ала МАЧАЛАВА.

Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.

ПАЛЕМІКА І ЗНОЎ РЭФОРМЫ?

На жаль, апошняе дзесяцігоддзе сярэдня школа ў нашай краіне усё больш нагадвае палігон для іспытаў новых тэхналогій. Адзінаццацігодка — дванаццацігодка, пяцібальная сістэма — дзесяцібальная сістэма, пераказы — тэсты... Але дзеці — гэта не вучэбная матэрыя. Што ж мы сёння маем у галіне адукацыі? Я хацеў бы спыніцца на некаторых момантах.

Ужо бесперспектыўнасць дванаццацігадовай сярэдняй школы і даказаваць, здаецца, ужо не трэба. Немавезда чаму, але працягласць працоўнага дня ў вучню толькі павялічылася, аб'ёмныя хатнія заданні адймаюць рошкі вольнага часу... На жаль, але добрыя імкненні часам могуць мець адмоўныя наступствы. Ідэя перакінуць дзесяцікласнікаў, якія навукаліся на праграме 12-годкі, адразу ў выпускны клас, нічога, апроч, мякка кажучы, здзіўлення не выклікае. Дзеці, якія збіраюцца паступаць у ВНУ, будуць пастаўлены ў экстрэмальныя ўмовы: засвоіць за год праграму двух гадоў да плюс паралельна падрыхтавацца да ўступных іспытаў — проста нерэальная задача. А значыць, і ўмовы паступлення ў параўнанні з выпускнікамі адзінаццацігодкі будуць няроўныя. Ну а колькі будзе выпускнікоў у 2009 годзе! Зразумела, што падвоена колькасць абітурыентаў даць падвоена колькасць непаступіўшых. Куды яны пойдучы, як зразіты, і непаступіўшы? Працаваць? А хто іх возьме мець падрыхтоўку? У ПТВ? Але і там месцаў не хопіць для ўсіх, ды і не ўсе заходзяць туды паступаць. Значыць, большасць пойдзе на вуліцу. І вось вам усплёск хуліганства, п'янства, наркаманіі. Каму патрэбны такія сацыяльныя катаклізмы? Тым больш, што гэтыя гаротныя дзеці ўжо аднойчы скакалі з адзінаццацігодкі ў дванаццацігодку. І за што ім усё гэта? Рэформу трэба праводзіць паступова. Лепей пачынаць з малодшых класаў, у горшым выпадку з сярэдніх. Але ні ў якім разе ні ў выпускных.

Дзесяцібальная сістэма ацэнкі ведаў — зандага грусткая і даволі суб'ектыўная. Часта ні наступнікі, ні вучні не могуць выразна адчуць розніцу паміж «сямёркай» і «шасціракай», а «дзясетка» ўвогуле носіць нейкі абстрактны характар і г.д. На маю думку, найбольш прымальнай была б сацыяльная сістэма. У прынцыпе, яна дублюе былое пяцібальнае, але, як мне падаецца, больш дакладна акрэслена. Паколькі «адзінка» досыць моцна траўміруе псіхіку вучняў, асабліва малодшых класаў, нездавальняючай адзнакай трэба лічыць толькі «двойку». Здавальняючыя адзнакі — «тры» і «тры з паловай». Добрыя — «чатыры» і «чатыры з паловай». Выдатная — «пяць». Навошта, скажаце, патрэбны 3,5 і 4,5? Гэта замена некалі неафіцыйным плюсу і мінусу («тры з плюсам», «пяць з мінусам»). Проста, той плюс (мінус) у журнал не ставіўся (хоць некаторыя настаўнікі падстаўлялі нейкія кропачкі, рысачкі...), бо такой адзнакі не існавала. Але, пагадзіцеся, што ў беларускай мове дзве памылкі і тры памылкі ў пісьмовай працы — істотная розніца. А адзнака ставіцца аднолькава. Ці справядліва гэта? Вось тут і спатрэбіцца тая палова.

Дарчы, гэты варыянт быў апрабаваны на працягу шарагу гадоў і даў добрыя вынікі, калі ў сённяшніх ВНУ праводзіліся пісьмовыя ўступныя іспыты. Цяпер колькі слоў пра тэсты. З'яўленне тэставання, магчыма, у свой час і было ў пэўнай ступені апраўдана. Неродскі зарэкаўся на неаб'ектыўнасць прымённых камісій, каруючыя органы абвешчалі аб страшэннай карупцыі на ўступных іспытах, а рафінаваныя інтэлектуальныя ківалі на Захад, маўляў, ва ўсім цывільізаваным свеце — толькі тэсты. Але пры розным стаўленні да былога Савецкага Саюза, практычна ўсе яго грамадзяне згодны ў адным: савецкая адукацыйная мадэль была адной з лепшых у свеце. Безумоўна, недахопаў хапала і ў тых часы, але на выхадзе са школы малады чалавек меў трывалыя веды. І, дарчы, без тэстамані. Паглядзіце, да чаго мы прыйшлі ў гэтыя гады. Тая частка старшакласнікаў, што ставіць за мэту паступленне ў ВНУ, ужо ў школе пачынае рыхтавацца да будучых іспытаў, якія праводзяцца ў выглядзе тэстаў. Што яны сёння атрымаюць? Вазьму за прыклад блізка мяне беларускую мову. Па-першае, калі чалавек збіраецца паступаць на нефілагалічны факультэт, што, у прынцыпе, ён павінен умець? Так, пісьменна пісаць, правільна пабудоваць сказ, дакладна выказаць сваю думку. Гэтага дастаткова для інтэлігентнага чалавека? Лічу, так! А што ад яго патрабуюць тэсты. Напрыклад, падзел слова на склад. Гэта проста, скажаце? Тады паслухайце кавалак правіла:

1) спалучэнне шумнага і санорнага адносіцца да наступнага складова: бу-слы;
2) калі паміж галоснымі два шумныя, то яны адносяцца да наступнага складова: ма-ла-цьбіт.
І тут жа далей. Складапаздел не супадае з марфалагічным паделам і пераносам слова: кні-жжа (складапаздел), кніж-ка (марф.паздел), кніж-ка (перанос). Ці гэта патрэбна будучаю доктару?

А вызначыць у слове флексію і інтэрфікс вы можаце? Безумоўна, зможаце, калі даведаецеся, што гэта канчатка і злучальная галосная. І такіх пытанняў дзесяткі. Вось і пачынаюць нашы дзеці забываць пэўныя словы, канструкцыі, азначэнні, абсалютна не ўмеючы іх выкарыстоўваць у ідэалягічнай практыцы. А навошта гэта ім? Галоўнае на тэставанні — правільна паставіць крыжык. Больш за тое, калі 20 працэнтаў крыжыкаў у тэстах ставіцца «на вока», а раптам угадаю? А ці ведаеце вы, што амаль «ворцы» першаскурніцаў чытаюць з хуткасцю менш за 100 слоў у хвіліну! А пабудоваць сказ з дадзенымі «членамі» на па сілах амаль кожнаму трэцяму. Але на ЦТ яны выдатна паставілі крыжыкі на патрэбным месцы і сталі студэнтамі.

На сваім вьку мне даводзілася прымаць уступныя іспыты ў вузонай форме, у выглядзе дыктоўкі і пераказу. Так, вузонае экзамены абавязкова будуць выклікаць пэўную падазронасць з боку «пільных» грамадзян. Ад экзаменатару яны патрабуюць высокага прафесіяналізму, вопыту і напружання. Ды і ад суб'ектыўнасці тут нікуды не дзецца. Таму для няпрофільных факультэтаў такая форма неэфектыўная. А вось дыктоўка арыентавана на канкрэтную праверку пісьменнасці абітурыента. І ніхто яму «дапамачыць» ў напісанні не здолее. У аўдыторныя сядзіцы цялая камісія і кантралюючыя органы, работы шыфруюцца і ніхто не ведае, чую работу правярае. Асабіста мне больш па душы пераказ: ён дазваляе убачыць не толькі пісьменнасць абітурыента, але і адчуць яго інтэлектуальны ўзровень, лексічны запас, душоўную інтэлігентнасць.

Жыццё не стаіць на месцы. І часам яно патрабуе нейкіх зменаў, рэфармаў. Але давайце будзем хоць у гэтай справе разумнымі. Бо гутарка ідзе пра нашых дзеці! **Віктар ВАРАНЕЦ, старшы выкладчык кафедры беларускай і рускай моў Гродзенскага медыцынскага ўніверсітэта.**

КМЕН — І ПРЫПРАВА, І ЛЯКАРСТВА

Кмен звычайны — культура сямейства сельдэрэйных. Расліна непатрабавальная да цяпла (насенне прараствае пры тэмпературы глебы плюс 7-8 градусаў), марозаўстойлівая (у фазе разеткі можа пераноціць маразы да мінус 25 градусаў). Забалоцаныя, цяжкія кіслыя глебы неспрыгодныя для кмену. Найбольш спрыяльныя ўмовы для цялення і ўборкі ўраджаю плодоў складаюцца пры сухім і цёлым надвор'і. Кмен выкарыстоўваецца са старажытных часоў. Яго насенне знойдзена пры археалагічных раскопках паселішчаў трэцяга тысячагоддзя да н.э. У нашы дні кмен знаходзіць шырокае прымяненне ў харчовай прамысловасці. У яго ўжываюць усё часткі расліны — малодзе лісце, парасткі, карані і плады. Які прыправа часцей за ўсё выкарыстоўваецца насенне.

Выкарыстанне насення кмену ў кулінарыі вельмі разнастайнае: яго дадаюць у супы з агароднін, квашаную капусту, хлеб, кандытарскія вырабы, сыр і тварог,

П'ЕСА З ДВУМА НЕВЯДОМЫМІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аптыміст: Мясне парадавала тое, што Мікалай Пілігін працягвае працаваць з беларускім матэрыялам — калі не ў Купалаўскім тэатры да нашай класікі будуць звяртацца, то дзе яшчэ? Прычым гэта зроблена вельмі лёгка, не напружвае гледача. Гэты паход у тэатр мяне не расчароваў, таму што можна было разнаволіцца, і было з чаго пасмяяцца. А то прывычым адчуванне нашай класікі (напэўна, гэта ідзе яшчэ са школы) такое: сяляне стогнуць, бо цяжка жыць, шмат працуюць, не падымаючы галавы ад зямлі, хоць есці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

Спектык: Натуральна, што сёння нельга ставіць п'есу як тавары, трэба гэта рабіць з розлікам на сённяшняга гледача. Але на мой погляд, у спектаклі зашмат наігранасці, якая ўвогуле ставіць пад сумненне сур'язнасць тэмаў, якія адлюстравваюць аўтар і якія вельмі актуальныя для таго часу. Прамы ўсёй відэаочнай прастаце самай ісці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

Спектык: Натуральна, што сёння нельга ставіць п'есу як тавары, трэба гэта рабіць з розлікам на сённяшняга гледача. Але на мой погляд, у спектаклі зашмат наігранасці, якая ўвогуле ставіць пад сумненне сур'язнасць тэмаў, якія адлюстравваюць аўтар і якія вельмі актуальныя для таго часу. Прамы ўсёй відэаочнай прастаце самай ісці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

П'ЕСА З ДВУМА НЕВЯДОМЫМІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аптыміст: Мясне парадавала тое, што Мікалай Пілігін працягвае працаваць з беларускім матэрыялам — калі не ў Купалаўскім тэатры да нашай класікі будуць звяртацца, то дзе яшчэ? Прычым гэта зроблена вельмі лёгка, не напружвае гледача. Гэты паход у тэатр мяне не расчароваў, таму што можна было разнаволіцца, і было з чаго пасмяяцца. А то прывычым адчуванне нашай класікі (напэўна, гэта ідзе яшчэ са школы) такое: сяляне стогнуць, бо цяжка жыць, шмат працуюць, не падымаючы галавы ад зямлі, хоць есці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

Спектык: Натуральна, што сёння нельга ставіць п'есу як тавары, трэба гэта рабіць з розлікам на сённяшняга гледача. Але на мой погляд, у спектаклі зашмат наігранасці, якая ўвогуле ставіць пад сумненне сур'язнасць тэмаў, якія адлюстравваюць аўтар і якія вельмі актуальныя для таго часу. Прамы ўсёй відэаочнай прастаце самай ісці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

Спектык: Натуральна, што сёння нельга ставіць п'есу як тавары, трэба гэта рабіць з розлікам на сённяшняга гледача. Але на мой погляд, у спектаклі зашмат наігранасці, якая ўвогуле ставіць пад сумненне сур'язнасць тэмаў, якія адлюстравваюць аўтар і якія вельмі актуальныя для таго часу. Прамы ўсёй відэаочнай прастаце самай ісці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

П'ЕСА З ДВУМА НЕВЯДОМЫМІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аптыміст: Мясне парадавала тое, што Мікалай Пілігін працягвае працаваць з беларускім матэрыялам — калі не ў Купалаўскім тэатры да нашай класікі будуць звяртацца, то дзе яшчэ? Прычым гэта зроблена вельмі лёгка, не напружвае гледача. Гэты паход у тэатр мяне не расчароваў, таму што можна было разнаволіцца, і было з чаго пасмяяцца. А то прывычым адчуванне нашай класікі (напэўна, гэта ідзе яшчэ са школы) такое: сяляне стогнуць, бо цяжка жыць, шмат працуюць, не падымаючы галавы ад зямлі, хоць есці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

Спектык: Натуральна, што сёння нельга ставіць п'есу як тавары, трэба гэта рабіць з розлікам на сённяшняга гледача. Але на мой погляд, у спектаклі зашмат наігранасці, якая ўвогуле ставіць пад сумненне сур'язнасць тэмаў, якія адлюстравваюць аўтар і якія вельмі актуальныя для таго часу. Прамы ўсёй відэаочнай прастаце самай ісці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

Аптыміст: Аднак Мікалай Пілігін зрабіў сабе імя менавіта на беларускай класіцы.

Спектык: І мы за гэта яму вельмі ўдзячныя. Відаць, настолькі, што цяпер кожны новы яго спектакль будзем па ініцыі гучаць на вітаць. Гэта ж вельмі па-беларуску. Таму што ёсць меркаванне, што Пілігін у рэжысёры — на ша ўсё. Так, ён паставіў цудоўныя спектаклі. Але, на мой погляд, «Пінская шляхта» падобная на «Дылію», якая даўно ідзе. А як жа новыя ідэі, якіх мы чакаем ад рэжысёраў?

Аптыміст: Ёсць такое паняцце як «аўтарскі почырк», аўтарскае беражлівае стаўленне да класікі — абодва ж спектаклі паводле Дуніна-Марцінкевіча. Але мне здаецца, што ў «Пінскай шляхце» шмат рэжысёрскіх знаходак, якія дазваляюць праілюстравць «мужыцкую шляхтэннасць». Гэта і ёсць галоўная падста, дзеля чаго ўсё ставілася. Калі мы бачым напалчатку аркестру ў еўрапейскіх парыхах, а потым чую, які спявае Марыя на фоне паўразрушанай хаты, якая вельмі падобная на сялянскую, а

яе бацькі выглядаюць як сяляне, пагадзіцеся, гэта смешна і падкрэслівае ўвесь камізм сітуацыі, дазваляе лепш зразумець, з-за чаго сыр-бор. Тое, што можна ўспрымаць як сцёб, дзе магчыма масьце сатырычна паставіцца да пытанняў, якія акрэсліў Дунін-Марцінкевіч у XIX стагоддзі.

Спектык: Натуральна, што сёння нельга ставіць п'есу як тавары, трэба гэта рабіць з розлікам на сённяшняга гледача. Але на мой погляд, у спектаклі зашмат наігранасці, якая ўвогуле ставіць пад сумненне сур'язнасць тэмаў, якія адлюстравваюць аўтар і якія вельмі актуальныя для таго часу. Прамы ўсёй відэаочнай прастаце самай ісці і чакаюць светлага дня. Патрэбны такія спектаклі, якія пра нешта гавораць, але пры гэтым лёгка для ўспрыняцця, ствараюць добры настрой.

Спектык: З гэтага пункту гледжання спектакль сапраўды зроблены з розлікам на гледача, які не можа не разважаць на акцёрскія прыёмы, якія забываюцца. Іншая справа — на таго гледача, які прыйшоў у Купалаўскі тэатр упершыню і не бачыў пяляраўскіх прац таго ж рэжысёра, для каго Пілігін пакуль невядомы.

А

Месцічы

Ці бачыў ты, шаноўны чытач, беларускую вёску, па якой можна плаваць на лодцы і не толькі падчас веснавой паводкі, а кожны дзень? Мне асабіста раней не даводзілася. А ў Кагорыцы лодка — найважнейшы від транспарту. Кіраваць лодкай умеюць усе жыхары з дзяцінства. З вёскамі ладна ўпраўляюцца жанчыны. Пенсіянерка Ніна Пратасевіч у сезон ледзя не штодня выходзіць на Спорыўскае возера палавіць рыбку. Цяпер рыбная лодка стала адным з галоўных хобі Ніны Іванаўны. А каналы для разліва Кагорыцы, якія пададуцца любуму турысту непараўнальнай экзатыкай, з'яўляюцца нагодай для таго, што Ніна Іванаўна называе адным словам: «Пагарава-лі». Колькі ёй давялося вывесці гэтай самай лодкай на сухія мясціны сена, збжаныя, падлічыць наўрад ці магчыма. Асабліва пасля таго, як муж захварэў, і асноўны цяжар гаспадарчых клопатаў лёг на яе плечы. Але і сёння ў свае без малага семдзесят Ніна Іванаўна літаральна выпраменьвае аптымізм, жыццёвую энергію. Яна кажа, што ўсе кагорыцкія такія: цягавітыя, да працы прагныя. Жыццё прымушала вучыцца выжываць у экстрэмальных умовах.

прышоў з вайска сын гаротніцы, стаў хадзіць па розных калідорах улады, хадзілічыць за маці. Ну і ўзялі да ўвагі, што дзевяць дзяцей гадавала, свае палі сям'я прапрадзедка толькі сваімі сіламі. Адлучылі жанчыну, прасадзіла ўсёго чатыры месяцы. «Па церапашаным часе маіх гераіняў была б, — сума ўздыха Паўліна Іванаўна, — а тады кулачкі зрабілі, ледзявае дабіліся вызвалення».

А потым пайшлі чуткі, што будзе прымушана калектывізацыя. Чуткі нейкія дзіўныя, падобныя на правакацыю. Так, нехта «дасведчаны» прынёс навіну ў Кагорыцу, што перад тым, як аб'яднаць усіх у калгас, абавязкова забяруць збожжа, якое

Па дарозе на Кагорыцу.

БЫЛОЕ І ЛЕГЕНДЫ

Цікава, што ў Кагорыцы заўсёды былі ўсяго толькі два прозвішчы — Пратасевіч і Зіновіч. Цяпер ёсць некалькі іншых, але гэта, як тут кажуць, прымакі. Здаралася, што з суседніх вёсак хлопцы жаніліся з мясцовымі дзяўчынкамі, асцэдлі і разбаўлялі тутэйшую аднастайнасць. А легенда гаворыць, што ў гэтых непраходных балотах за часамі Кацярыны II высла-лі за нейкую правіну двух непакор-ных сялян. Выслалі фактычна на згубу, у надзею, што ў той дрыгве, на бездарожжы яны не выжывуць. Але моцнымі аказаліся Зіновій і Пратас.

КАКОРЫЦА — ДРАГІЧЫНСКАЯ ВЕНЕЦЫЯ

дорога канчаецца, затое пачынаюцца каналы... Вайна не абышла гораў вёску. І хоць немцы тут не стаялі, баілася сунуцца ў такую непраходную мясці-ну, але пасля аднаго з баёў з пар-тызанами наляцеў карны атрад, спаліў вёскамі, асцэдлі і разбаўлялі тутэйшую аднастайнасць. А легенда гаворыць, што ў гэтых непраходных балотах за часамі Кацярыны II высла-лі за нейкую правіну двух непакор-ных сялян. Выслалі фактычна на згубу, у надзею, што ў той дрыгве, на бездарожжы яны не выжывуць. Але моцнымі аказаліся Зіновій і Пратас.

КАЛЕКТЫВІЗАЦЫЯ: 120 ГАДОЎ НА ВЁСКУ... ТУРМЫ

Дзе працавалі многа, там, як вядома, і жылі замочна. Жыхары вы-рошчвалі хлеб на кожным сухім ла-піку, вывозілі на лодках. Зямля ў гэ-тых мясцінах спрадзеку была не тое, што вельмі ўрадлівая, але халала яе, прасторы навокал — як вокам акі-нуць. Восі і дзілілі рукі ва ўладаў да гэтых балотных аднаасобнікаў. Паўліна Іванаўна Дыцвіч расказа-ла, як раскулачалі яе маці. У гаспа-дарцы было 20 вуляў, два гектары сада. Восі і запісаў нейкі ўпаўнава-жаны гаспадарню дома ў кулачкі, і за-браў яе аж у Пінск. На шчасце, яе

Ніна ПРАТАСЕВІЧ.

кожны вырасіць на сваім палетку. Тады арганізавалі нешта накіштат вясковай самаабароны. Па чарзе дзяжурілі, каб не пусціць чужоку ў сяно. Паўліна Дыцвіч успамінае, як хадзіла падлеткам на гэтых ка-лектывізацыйных джэўрствы. Паўкеку прайшоў, мала хто ўспомніць падрабяз-насці, але амаль ва ўсіх на памяці застаўся чала-век, немясцовы, які меў ці то прозвішча ці мянушку Дзеварэвіч, у гэтай гі-сторыі ў адрывах пэўную ролю. Восі ён і паведа-мі кагорычанам, што да іх накіроўваецца дэлега-цыя з райцэнтра на чале з раённым начальствам, каб усіх загнач у калгас, а ўраджай забраць. Доў-га жыхары ўгаворвалі не даваць-ся, наасустрч выйшла сотня, а мо-жа дзве чалавек. Сустрэлі няпро-шаных гасцей на пад'ездзе, размова не удалася, а машыну, на якой пры-быў упавнаважаны, перавярнулі. Праўда, некалькі аўтамабіляў потым па-ставілі на месца і прадстаўнік раё-на вярнуўся назад. А вёскай, як ня-цяжка здагадацца, заняліся органы НКУС.

ПІСТОРЫЯ ДАМІНІКІ ЗІНОВІЧ

82-гадовая Дамініка Антонаўна ажно ўстрапанулася: не хачу пра тое ўспамінаць, нікога не помню, усё забылася за паўвеку з гака-м. Але аказалася, у бабці вельмі добра памяць. Проста той боль, хоць прытуліўся за дзевяцігоддзі, але не пакінуў зусім... Пасля ўся-го, што апісана вышэй, у Кагоры-цы прыйшоў «варанок» і забраў 12 чалавек. Па якім прычыне адбі-ралі «арганізатару» непарадкаў, да гэтай пары ніхто не ведае. То-е, што сотняй мужыкоў камандавала маленькая кволя 25-гадовага Да-мінкі, у якой толькі-што нарадзі-лася другое дзіця, увячы немагчы-ма. Тады ніхто і не спадзяваўся на нейкую аб'ектыўнасць, кожны ба-яўся, што прыдуць за ім. А разам з Дамінінай у камеру папярэдняга змявалення трапілі такія ж мала-дыя, як яна, аднавяскоўкі. Узлі-шэць мужчыны і шэсць жанчын. Ве-тэрана вайны Дамітрыя Барысаві-ча Пратасевіча не ўратавалі ні франтавая ўзнагарода, ні баявыя заслугі, ні цяжкае раненні — пай-шоў таксама па этапе.

Арсеній ПРАТАСЕВІЧ.

Альтанка Арсенія ПРАТАСЕВІЧА.

хто займаўся расследаваннем спра-вы, усклікнуў аднойчы: «Не хочаце выдаваць завадатару, то будзе вам 120 гадоў на ўсю вёску, самі выбі-райце, хто будзе сядзець». Так яго і выйшла потым, пасадзілі 12 ча-лвек, кожнаму быў прызначаны тэр-мін у 10 гадоў.

ЖЫХАРЫ КАКОРЫЦЫ

У паспяванны час у вёсцы зна-чылася больш за 300 жыхароў. Ця-пер жыве 161 чалавек. З іх абсалют-най большасцю — пенсіянераў. Усяго пяць дзяцей забірае ранкам школы-ны аўтобус. «Зараз да нас галоўны чалавек — фельчар Алена Зіновіч, — гаворыць знаёмая нам Ніна Прата-севіч. — Каму ўкол зрабіць, каму та-блетку даць». Ніну Іванаўну падтры-мавае суседка, маючы і доктар, які па графіку прыязджае з Бездзежа, таксама ўважліва да нас, старых і немаглых.

Ніна Іванаўна не толькі зайдля рыбакца, яна і праўдзіца, якой роў-ныя чыжы знайсці. Пасля таго, як 30 гадоў таму муж захварэў, на-вучылася і касіць, і араць. І цяпер і падворак адзін з самых прыгожых, добраўраджаных і дагледжаных. Нават цяжка паверыць, што гаспа-дар вельмі хворы чалавек. Арсеній Захаравіч можа памалу рухацца толькі пры дапамозе двух мыльцаў. Але пры сваім амаль сядзячым ла-дзё жыццё ён асвоіў майстэрства пльясненна рыбалоўных сетак. Сталі за гэты час сплёў, паводле ацэн-кі самога гаспадара, самазвалам не-вывезеш за раз. Цяпер яго заказ-шыць нярэдка выступаюць рыба-гасці. А апошнім часам з'явіліся і спе-цыфічныя заказы, сеткі як элемент інтэр'ера выкарыстоўваюць гаспа-дары турэстычных сядзіб, так зва-ных рыбацкіх домікаў і дачы. Так

што майстар з Кагорыцы без раб-бы не застаецца. Яшчэ Арсеній За-харавіч робіць граблі, тапарышчы... Яго таварыш па прозвішчы Мікалай Мікалаевіч ператварыў свой падвор-ак у аўтарскі ўзор ландшафтнага дызайну. На жаль, з гаспадаром су-стрэцца не давялося, ён быў на ра-боче. Але старшын сельсавета звярнуў увагу на акуртанні, радок у радок, градкі і незвычайную алтан-ку, пакрытую чаротам з плейсенай дэ-карэтыўнай агароджай, штурным вад-дэмчыкам і рознымі дробнымі эле-ментамі. Чысціня і парадок на пад-ворку так і гавораць аб прысутнасці рухливай гаспадыні. Аказалася, не, чалавек па волі лёсу застаўся адзін, але сядзібу падтрымлівае ва ўзор-ным парадку. Вёска можа ганарыцца і праўдзітай шматдзетнай сям'ёй Курьловіч, якія на сваім падворку нават абрысуюць вырошчваюць. І хоць па-ранейшаму пакуль што заселены кожны з трох былых хутароў — Ге-рады, Папіньна, Кутасы, — пустых хат застаецца ўсё болей і болей. Ад-легласці паміж кожным з названых «мікрараёнаў» вымароўца кіламет-рам, а то і болей. Можна сабе ўя-віць прасторы Кагорыцы. Дарэчы, тут на вёску — двое могілак. На ад-нак, як няцяжка здагадацца, хава-лі Пратасевічу, на другім — Зіновічу. Цяпер, праўда, гэтыя традыцыі не прытрымліваюцца, і кожны выбірае месца апошняга спакою па сваім меркаванні.

ДЗЕНЬ СЕННЯШНІ Сёння ў Кагорыцу, куды, здара-лася, падчас паводак хлеб і іншыя прадукты дастаўлялі верталётам, два разы на тыдзень ходзіць аўтобус. У Бездзех можна дабрацца і школь-ным аўтобусам. У бойлой школе раз-мясціліся клуб і бібліятэка... Зараз у вёсцы, дзе 92 двары, утрымліваецца 40 коней і 40 кароў. Па-ранейшаму тыя, што яшчэ ў сіле, галоўную стаўку робіць на асабіст-ную ўвайшоў у склад біялагічнага заказ-ніка «Спорыўскі». Возера Спорыўскае ад хаты нашых герояў Ніны і Арсенія Пратасевічу літаральна ў адным кі-ламетры. Раней яго з двара відно было, кажуць гаспадары. А цяпер ба-лота не выкошваецца і хутка зарас-тае кустоўям. Паводле слоў дыр-ктара заказніка Валодзі Пратасеві-ча, гэта адна з бедзых аўтоўмавага дай-ста. Тэхніка не ўсюды можа бай-сці. А тых палешукоў, якія з малень-кай сяржэткай па поймах выкошвалі балотную расліннасць, амаль не за-сталася. Сякера патрэбна была, каб асчытае тое, што каса не бярэ. За-то па прадстаўніках флоры і фаўны, якія сустракаюцца ў Кагорыцы, можна звыраваць усю Чырвоную кнігу. Тут заўважаны вяртлявая чаротайка, вя-лікая беляя чапля, чорны бусел, ар-чыкі нярэдка выступаюць рыба-гасці. А апошнім часам з'явіліся і спе-цыфічныя заказы, сеткі як элемент інтэр'ера выкарыстоўваюць гаспа-дары турэстычных сядзіб, так зва-ных рыбацкіх домікаў і дачы. Так

да май 1937-га камандаваў войскамі Беларускай ваеннай акругі. На донятах прызнаў сабе вянатам і ўжо 11 чэрвеня таго ж года ваеннай калегіі Вярхоўнага суда на чале з Ульярхомам быў асуджаны да вышэйшай меры пакарання (разам з М. Тухачоўскім, І. Якірам, А. Коркам і іншымі вядомымі военачальнікамі). Той жа ноччу расстра-ляны. Раэбілітаваны і адноўлены ў партыі пасмяротна ў 1957 годзе.

1802 год — Васіль Пятроў, рускі фізік, адзін з першых расійскіх электратэхнікаў, з дапамогай створанай ім гальванічнай батарэй ад-крыў новую фізічную з'яву — электручную дугу і ўказаў на матчы-масць не практычнага прымянення. Адначасова былі даследаваны хімічныя ўласцівасці току, электраправоднасць, люмінесцэнцыя.

«Карыстайцеся, але не злоўжыва-це — такое правіла мударсці. Ні аб-журыванне сябе ў чымсьці, ні празме-рне акружэнне раскошай не даюць шчасця».

Вальтэр, французскі філосаф.

Чытайце ў наступным нумары

МАЛОЧНАЯ ЗАЛОЗА ПРАГНЕ ПЯШЧОТЫ

У ідэальным варыянце здаровая на момант зачачы матура рэдкае здаровае дзяўчынку. Далей застаецца дробязь — не разгубіць каштоўны скарб. Для гэтага дастаткова прытрымлівацца пэўнага парад. Спецыялісты заклікаюць: жанчыны, лічыцеся, калі ласка, са сваёй малочнай залозай.

СЕННЯ Месяц

Апошняя квадра. Месяц у сузор'і Рыб.

Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск — 4.47	21.28	16.41
Віцебск — 4.29	21.25	16.56
Магілёў — 4.37	21.18	16.41
Гомель — 4.42	21.06	16.24
Гродна — 5.04	21.41	16.37
Брэст — 5.13	21.33	16.20

Імяніны

Пр. Музы, Аляксандра, Георгія, Касьяна, Фёдора. К. Магдалены, Марыі, Тэадозіі, Уршулі, Максіма, Пятра, Тодара.

Надвор'е на заўтра

Геамагнітныя ўзрушэнні

Горады	Тэмпература	Геамагнітныя ўзрушэнні
Віцебск	+7...+9°C	21 гадз. 0 гадз. 03 гадз.
Гродна	+7...+9°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Мінск	+7...+9°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Магілёў	+7...+9°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Гомель	+7...+9°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Брэст	+7...+9°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Варшава	+23...+25°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Кіев	+19...+21°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Рыга	+19...+21°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Вільнюс	+21...+23°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
Масква	+15...+17°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.
С.Пецярбург	+13...+15°C	18 гадз. 15 гадз. 12 гадз.

Абазначэнні: — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў — невялікія геамагнітныя узрушэнні — слабая геамагнітная бура

Дзве даты

29 мая

1937 год — на вакзале ў Мінску арыштаваны вядомы саветскі камандар Іеранім Убарэвіч. З чэрвеня 1931 го-да да май 1937-га камандаваў войскамі Беларускай ваеннай акругі. На донятах прызнаў сабе вянатам і ўжо 11 чэрвеня таго ж года ваеннай калегіі Вярхоўнага суда на чале з Ульярхомам быў асуджаны да вышэйшай меры пакарання (разам з М. Тухачоўскім, І. Якірам, А. Коркам і іншымі вядомымі военачальнікамі). Той жа ноччу расстра-ляны. Раэбілітаваны і адноўлены ў партыі пасмяротна ў 1957 годзе.

Чытайце ў наступным нумары

У ідэальным варыянце здаровая на момант зачачы матура рэдкае здаровае дзяўчынку. Далей застаецца дробязь — не разгубіць каштоўны скарб. Для гэтага дастаткова прытрымлівацца пэўнага парад. Спецыялісты заклікаюць: жанчыны, лічыцеся, калі ласка, са сваёй малочнай залозай.

Па слядах лагойскага «прышэльца»

Шукалі алмазы, а знайшлі вялізны (вагой 440 млн тон) метэарыт

«Захаляе зоркавае неба над нами і ўнутраны сусвет у нас» — прыкладна так аднойчы трапіла вызначыць таямніча адзін вядомы філосаф. І сапраўды, гэтая бяскрынасці здаўна здзіўлялі і працяваюць здзіўляць. Здаецца, яны дапаўняюць адна адну і ад таго толькі становяцца больш загадкавымі і працягваюць агульну ўвагу. Усю колькі часта чалавецтва крок за крокам вы-вучае космас, аднак дасюль процыма пытанняў застаюцца без адказу. Для дакладнага даследавання ў лабараторных умовах даступныя метэарыты, якія трапляюць на Зямлю з міжпланет-най прасторы. Асобныя з такіх «прышэльцаў» мільёны гадоў та-му ўпалі на тэрыторыю Беларусі...

зінча немагчыма». Цікава, што ў гэ-ты ж час па ініцыятыве акадэміка Па-ласа з Сібіры ў Пецярбургу была да-стаўлена вялікая жалезная глыба больш чым паўтона вагой. Такі не-звычайны экспанат адшукаў каваль Мядзведзев на беразе Енісея. Глы-бу (яе назвалі «Паласавы жалез-зам») доўга вывучаў выдатны немец-кі фізік Хладні — ён спецыяльна пры-ехаў у горад на Нява. Навуковец зра-біў выснову аб незямным паход-жанні. Такім чынам упершыню было даказана касмічнае паход-жанне метэарыту.

НЯБЕСНЫЯ КАМЯНІ Звесткі пра падзенне метэары-таў захаляліся з даўніны. У асобных народах «касмійныя госяці» з'яўлялі-ся прадметам культуры і атасяамліва-ліся з падарункамі багоў. Таму іх за-хоўвалі ў храмах, выкарыстоўвалі падчас богаслужэння, кіпалі ў труну падчас пахавання нябожчыкаў. Да-рчы, месцы, дзе падалі метэары-ты, заўсёды лічыліся святымі і часта менавіта там з'яўляліся культавыя збудаванні. У Меццы дасюль захоў-ваецца сусветна вядомы «орны ка-мень», які ўмацаваны ў сцяну храма Кааба. Штогод шмат людзей пры-ходзяць пакланіцца святыні.

Настайнік мясцовай школы — знайца ас-траноміі — Уладзіслаў ГАТОВСКІ.

Гэтыя камяні, знойдзеныя ў мясцо-вым кар'еры, сведчаць аб працэсах, звязаных з прылётам касмічнага госяця.

У нашай вёсцы кожны школьнік ведае пра метэарыт, — засвед-чылі адзнаціцаліскі Татцяна КОЗІНА і Юры РАБАТКЕВІЧ.

дае каля 2 мільярадаў гадоў — ня-значны па касмічных мерках час. Спецыялісты сцвярджаюць, што раз-меркаванне астраблем па паверхні Зямлі носіць выпадковы характар. Аднак у свеце ёсць асобныя месцы іх масавага «зборшыча» на ўсход-най частцы Паўночнай Амерыкі і ў Еўропе. Магчыма, так адбылося з-за таго, што гэта геалагічна най-больш вывучаныя тэрыторыі.

— У сусветны рэестр занесена больш за дзве тысячы метэарыты, — адзначае супрацоўнік Лагойскага гісторыка-краязнаўчага музе-я Віктар Несцёрчыч. — У Беларусі вядома пяць метэары-таў — «Брагін», «Жмень», «Троск», «Заброддзе», «Чор-ны Бор». Лагойскі кратэр быў знойдзены выпадкова. У сяр-дзіне 1970-х гадоў геалагі прадвадзілі планавыя дасле-даванні, якія суправаджаліся дэ-буражнем свідравін. Не-тры нашча краю даследаван-ны вельмі дасканала, таму ні-хто не чакаў адметных выні-каў. І раптам падчас бурэн-на чарговага свідравін у ра-воні вёскі Кузевічы геалагі ўскрылі прастае ашаламляю-чы разрэз.

Справа ў тым, што былі выяўле-ны абсалютна неўласцівыя для гэта-га раёна пароды і, што не менш цікава, у незвычайна паслядоўна-сці. Прынамсі, знойдзены слой раней невядомых у Беларусі браччэй. У іх тоўшы трапляюцца лінападобныя целы, сустракаюцца часткова аль-бо цалкам пераплаўленыя пароды, «астраблемамі» (у перакладзе з грэ-часкай — «зорная рана»). Колькасць вывучэнне паказала, што гэта сля-ды ад удару касмічных цел. У 1960 годзе амерыканскія вучоны Дзітц пра-панаваў называць такія ўтварэнні «астраблемамі» (у перакладзе з грэ-часкай — «зорная рана»). Колькасць вывучэнне паказала, што гэта сля-ды ад удару касмічных цел. У 1960 годзе амерыканскія вучоны Дзітц пра-панаваў называць такія ўтварэнні «астраблемамі» (у перакладзе з грэ-часкай — «зорная рана»). Колькасць вывучэнне паказала, што гэта сля-ды ад удару касмічных цел. У 1960 годзе амерыканскія вучоны Дзітц пра-панаваў называць такія ўтварэнні «астраблемамі» (у перакладзе з грэ-часкай — «зорная рана»). Колькасць вывучэнне паказала, што гэта сля-ды ад удару касмічных цел.

ся спробы адшукаць каштоўныя ка-мяні, аднак, наколькі вядома, бес-паспяхова. Адначасова з'явілася і зусім іншая гіпотэза: пад чацвярцё-вымі ледавіковымі адкладамі паха-ваны метэарытны кратэр. У 1976-1977 гадах быў прабураны яшчэ тры свідравіны, што дазволіла атры-маць і даследаваць дадатковыя ма-тэрыялы. Усе яны сведчылі на кар-ысць менавіта метэарытнай версіі.

ПАДАРОЖКА ПА КРАТЭРЫ

Праз пэўны час тут правалі глы-біннае геалагічнае карціраванне. Падчас такіх работ зрабілі тры дзе-сяткі свідравін глыбінэй 300—500 метраў, а адну — больш чым 1,2 кі-ламетра. Разам з беларускімі наву-коўцамі працавалі найбольш вядо-мыя спецыялісты па вывучэнні ме-тэарытных кратэраў з Ленінграда, Масквы і Кіева. Такое даследаван-не канчаткова расставіла ўсе кропкі над «і» — пацвердзілася ўзыходава метэарытнага прырода Лагойскага кратэра.

Дарчы, ўтварэнне знаходзіцца не зусім у валоках раёнага цен-тра, а дзесьці кіламетраў за вост-рым паўночным захад ад горада. Ме-навіта калі вёскі Кузевічы добра праглядзецца варонка. Мы аб'ехалі ўздоўж амаль усё паглыбленне, з асобных кропак сапраўды відзець нейкую незямную прыроду рэаль-на. Аднак «з лёту» адрозніць месца да-волі складана, наколькі на Лагой-шчыне паўсюдна вельмі малюнічыя, «горныя» краевыя. Кузевічы — не-вольніца вёска, дзе цяпер амаль ад-ны старыя засталіся. Пэўным сты-мулам для развіцця гэтага насе-лення пункта можа стаць... метэарыт. Як мяркуюць, дзесьці побач упаў той самы «нябесны камень». Намеснік старшыні Лагойскага райвыканкама Галіна Драгунова лічыць, што ў хут-кім часе на верагодным месцы кра-тэра ўстанавяць памятны знак — ва-люн (якія можна адшукаць на лагой-шчыне) з шыльдай, дзе будзе па-значаны ўсе дзеянні пра таямні-

цы, якая захоўвае ту-тэйшай зямля.

— Лагойска ас-траблема шмат у чым адметная, — лічыць настайнік астраноміі, фізі-кі і інфарматыкі Гай-наўскай сярэдняй шко-лы Уладзіслаў Гатовскі. — Такіх, напэўна, ня-рысць менавіта метэарытнай версіі. Падлікі навукоўцы сведчаць аб тым, што каменны ме-тэарыт рухаўся з хут-касцю 18 кіламетраў у секунду, лячыў чым 1,2 кіла-метра захад на паў-ночны ўсход. Пад вост-рым вуглом касмічнае цела ўвайшло ў зям-ную паверхню. Адбы-лося гэта каля 42 міль-янаў гадоў таму.

Сярэдні дыяметр метэарыта склаў 650 метраў, агульная вага — каля 440 мільянаў тон! Энергія выбуху пры сутык-ненні з зямлёй была роўная пры-кладна 80 мільянам джоўляў — у 10 тысяч разоў пераўражала магнутнасць атамнай бомбы, якую скінулі на Хі-расіму. У такім разе становіцца зра-зумелым, чаму спецыялісты сцвяр-джаюць, што катастрофы, падобныя Лагойскай, адзінакыя. Сярэдні дыя-метр кратэра, які ўтварыўся пасля падзення, склаў 13,5 кіламетра, глыбіня — каля 1 км. Пад удзеян-нем мацнейшай ударнай хвалі ўта-варылася дзве варонкі — адна ў ад-ной. Яны даволі хутка запоўніліся ва-дой, так з'явілася возера, якое з усіх бакоў было акаймаванае натураль-ным валам 100—200-метровай вы-шыні.

Уладзіслаў Гатовскі працуе ў Гайненскай школе якраз з сярэдні-х 1970-х, калі геалагі прадвадзілі ў гэтых мясцінах даследаванні і знай-шлі метэарыт. У фізкабінце захоў-ваецца некалькі такіхвяс каманьёў.

Мікалай ЛІТВИНАЎ. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА. Лагойскі раён.